

Att tala var för sig,
samtidigt eller inte alls

Uppbackningar, överlappningar och pauser i finlands-
svenska och sverigesvenska handledningssamtal

Sofie Henricson

*Åbo universitet, Institutionen för språk- och översättningsvetenskap,
sofie.henricson@utu.fi*

Marie Nelson

*Stockholms universitet, Institutionen för svenska och flerspråkighet,
marie.nelson@su.se*

Inledning

I såväl institutionella som vardagliga samtal bygger kommunikationen inte enbart på de ord som yttras. Viktiga sociala och interaktionella signaler förmedlas även genom exempelvis pauser, hummanden och möjligheten att tala turvis eller samtidigt. I denna artikel studerar vi hur uppbackningar, överlappningar och pauser används i ett sverigesvenskt och i ett finlandssvenskt handledningssamtal. Syftet med undersökningen är att utreda kommunikativa likheter och skillnader mellan två varieteter av det svenska språket. De resultat som presenteras bygger på en fallstudie där autentiska handledningssamtal spelats in och transkriberats för att sedan jämföras.

Tidigare forskning visar att olika språkgemenskapers sociala normer och värderingar samt den individuella samtalsstilen påverkar hur

samtalsdeltagare upplever tal och tystnad (Saville-Troike 1985, Tannen 1985, Nakane 2012). Även mönstren för uppbackningar skiljer sig från en språkgemenskap till en annan, vilket bland annat lyfts fram i tidigare studier av olika varieteter av engelska (Tottie 1991, O’Keeffe & Adolphs 2008). Utifrån det kan vi anta att vissa skillnader kommer att framträda även mellan den sverigesvenska och den finlandssvenska varieteterna. Inom de båda språkområdena kan det naturligtvis också finnas regionala skillnader vad gäller uppbackningar, överlappningar och pauser.

I närmast följande avsnitt presenteras metod och material för vår studie. Där beskrivs också det forskningsprogram inom vilket denna undersökning ägt rum. Därefter följer en redogörelse för de fenomen vi valt att studera: uppbackningar, överlappningar och pauser. Efter det redovisas studiens resultat och resultatet sammanfattas sedan med hjälp av två exempel. Artikeln avrundas med en avslutande diskussion.¹

Metod och material

Studien har genomförts inom forskningsprogrammet *Interaktion och variation i pluricentriska språk – kommunikativa mönster i sverigesvenska och finlandssvenska* (IVIP).² Med *pluricentriska språk* avses språk med officiell status i mer än ett land, som t.ex. tyskan i Tyskland, Österrike och Schweiz eller som i vårt fall svenskan i Sverige och Finland (Clyne 1992, Reuter 1992). Vår forskning är komparativ och i jämförelserna mellan svenskan i Sverige och svenskan i Finland fokuserar vi på kommunikativa mönster. Detta perspektiv kopplar studien till variationspragmatik, en relativt ny forskningsinriktning som kombinerar ett intresse för pragmatisk variation med ett intresse för geografisk och/

---

1 Vi tackar de anonyma granskarna samt Catrin Norrby och Camilla Wide för värdefulla kommentarer.

2 Forskningsprogrammet IVIP finansieras av Riksbankens Jubileumsfond under åttaårsperioden 2013–2020 (projektnummer M12–0137:1). I forskningsprogrammet studeras kommunikativa mönster inom de tre institutionella domänerna *service*, *lärande* och *vård*. Den undersökning som presenteras här är genomförd inom delprojektet *lärande*. En mer detaljerad programbeskrivning finns t.ex. i Norrby m.fl. (2014) och i Wide (denna volym).

eller social variation (Schneider & Barron 2008).

Tidigare studier har visat att kommunikationsmönstren upplevs vara olika i finländska och svenska företagsmiljöer (se t.ex. Charles & Louhiala-Salminen 2007 och Kangasharju 2007) samt att paustoleransen skiljer sig åt i finska och svenska vardagssamtal (Tryggvason 2004). Skillnader märks inte enbart mellan finsk- och svensktalandes kommunikation, utan som Saari lyft fram (1995) samtalar inte heller sverigesvenskar och finlandssvenskar enligt helt gemensamma mönster. Inom IVIP har vi t.ex. kunnat konstatera att vi inte tilltalar varandra på precis samma sätt i sverigesvenska och finlandssvenska service-, lärande- och vårdkontexter (Norrby m.fl. 2014, 2015a, 2015b, Henricson m.fl. 2015) samt att återkoppling formuleras på olika sätt i sverigesvenska och finlandssvenska handledningssamtal (Nelson m.fl. 2015).

Den typ av interaktion vi undersökt närmare i den här studien utgörs av så kallade institutionella samtal (se t.ex. Adelswärd 1995). Handledningssamtal utgår ifrån en asymmetrisk deltagarram, där handledaren är experten och studenten icke-experten. Hur denna asymmetri och de institutionella rollerna som expert och icke-expert realiseras i interaktionen kan delvis visa sig i hur deltagarna reagerar på varandras bidrag, genom t.ex. uppbackningar, samt hur turtagningen regleras med hjälp av pauser och överlappningar. Hierarkier behöver inte ta sig samma uttryck i olika språkgemenskaper och här kan det finnas skillnader även då det gäller Sverige och Finland.

I den här studien ser vi närmare på en liten del av den data vi samlat in, nämligen två ämnesshandledningssamtal. Det ena samtalet är inspelat i Sverige och det andra i Finland, båda under 2014. Vid båda handledningstillfällena diskuteras en pågående kandidatuppsats inom ett samhällsvetenskapligt ämne. Uppsatsprocessen är i sin början och det som diskuteras är de sidor studenterna skrivit fram till träffen. I det sverigesvenska samtalet deltar en medelålders kvinnlig handledare och två drygt tjugoåriga manliga studenter. Även i det finlandssvenska samtalet är handledaren en kvinna i medelåldern medan studenten är en kvinna i tjugoårsåldern. Längden på den sverigesvenska inspelningen är 41 minuter och på den finlandssvenska 37 minuter. I vår analys har audioinspelningar av båda samtalen använts. Våra transkriptioner följer

samtalsanalytisk praxis och har arbetats fram i programmet CLAN, enligt gemensamma principer. Längden på pauser har markerats i tiondels sekunder och för att ange överlappande tal har vi använt hakparenteser i början och slutet av det samtliga talet.

Vi har transkriberat samtalen i sin helhet, men eftersom uppbackningar, överlappningar och pauser är högfrekventa fenomen har vi begränsat analysen till 5+5+5 minuter, fem minuter i samtals inledning, mitt och avslutning. Vi har gemensamt detaljstuderat och i samråd med varandra analyserat dessa totalt 30 minuter. Genom kvantitativa översikter vill vi fånga och på ett överskådligt sätt förmedla skillnader i materialen. Kvantifieringarna bygger på en detaljerad analys av interaktionen, där vi t.ex. skiljer på om ett *mm* fungerar som en stödjande signal (en uppbackning) eller ett svar på en fråga.

Uppbackningar, överlappningar och pauser

Det finns inget universellt mönster för huruvida vi talar var för sig, samtidigt eller inte alls. Tidigare forskning visar i stället, som nämnts i inledningen av denna artikel, att den sociokulturella kontexten i kombination med den individuella samtalsstilen påverkar vår interaktion. Användningen av uppbackningar, överlappningar och pauser kan alltså antas variera mellan samtalsdeltagare med olika språklig och kulturell bakgrund.

När vi talar om uppbackningar menar vi, i enlighet med bland andra Linell & Gustavsson (1987) och Green-Vänttinen (2001), stödjande signaler som inte svarar på frågor eller i övrigt utgör självständiga turer. Det kan t.ex. vara korta uttryck som *mm*, *okej* eller olika former av *ja*, vilka snarast kvitterar att lyssnaren hänger med och ger klartecken till talaren att fortsätta den pågående turen. Tidigare kontrastiva studier av olika kulturella gruppers kommunikativa mönster i både informella och formella sammanhang har omnämnt finländare som tysta och passiva lyssnare i jämförelse med mer aktivt uppbackande svenska lyssnare (Tryggvason & De Geer 2002:364–366). Ett liknande mönster noterar vi i vår egen studie av återkoppling i handledningssamtal, där

uppbackningarna är mer frekventa i de sverigesvenska än i de finlandssvenska samtalen (Nelson m.fl. 2015:149).

Överlappningar, alltså samtidigt tal, ger ofta uttryck för ett aktivt och engagerat deltagande i samtalet snarare än för ett intrång i den andras talutrymme eller en bristande samordning mellan deltagarna. Överlappningar är strukturerade och meningsfulla företeelser i samtal, vilket framhävs i den samtalsanalytiska forskningen (t.ex. Jefferson 2004). Det finns många orsaker till överlappande tal (Hayashi 2013:175–187). Uppbackningar yttras till exempel många gånger i överlapp med det någon annan just säger. Överlappningar förekommer också då vi utför handlingar gemensamt, t.ex. då vi skrattar eller kanske gråter tillsammans. Andra gånger är det i stället två parallella handlingar som sker i överlapp, t.ex. då vi tar till orda precis samtidigt eller direkt konkurrerar om talutrymmet och försöker avbryta varandra. Överlappande tal skickar olika signaler i olika kulturer och samtalskontexter och kan beroende på sammanhanget tolkas som ett tecken på engagemang, hänsynstagande eller maktutövande (Tannen 1984). I sin studie av middagsdiskussioner i finska, sverigefinländska och svenska familjer konstaterar Tryggvason (2006:1806) att överlappande tal inte är speciellt vanligt i någon av de studerade grupperna.

Pauser i samtal är inte tomrum, tvärtom bidrar både tal och tystnad till interaktionen (Saville-Troike 1985:4). Genom tystnad kan vi t.ex. uttrycka distans, makt eller solidaritet (Nakane 2012). Långa pauser kan upplevas som besvärande, men var tidsgränsen för problematisk tystnad går varierar från en samtalskontext och kultur till en annan (Lehtonen & Sajavaara 1985, Tryggvason 2006, Nakane 2012). I de svenska och finska middagssamtal Tryggvason (2006:1800) studerat dras gränsen för en märkbar tystnad vid tre sekunder. I en amerikansk miljö har Jefferson (1989) lyft fram att pauser på över en sekund lätt blir problematiska. Enligt nordiska forskare (Allwood 1982:12–13, Lehtonen & Sajavaara 1985:194–195) har amerikaner en lägre tolerans för långa pauser än vad svenskar och finländare har. Jämför man sedan samtal bland svenskar och finländare, som Tryggvason (2004, 2006) gjort, märks både fler och längre pauser i finländsk än i svensk interaktion.

Resultatredovisning

För att få en visuell överblick av det analyserade materialet (5+5+5 minuter i båda samtalen) har vi i transkriptionerna av handledningssamtalen markerat uppbackningar i rosa, överlappningar i gult och pauser i turkost. På så sätt har vi fått fram de färgkartor som presenteras i figur 1. Meningen här är att visualisera förekomsten av uppbackningar, överlappningar och pauser i de två samtalen på ett överskådligt sätt, inte att återge en traditionell transkription.

I figur 1 ses klart mer rosa och gult, alltså uppbackningar och överlappningar, i den sverigesvenska transkriptionen, medan det turkosa, alltså pauserna, är framträdande i den finlandssvenska transkriptionen (för pausernas olika längder, se tabell 1). Resultaten kan till viss del ha förstärkts av att det sverigesvenska samtalet har tre deltagare medan det finlandssvenska har två. De tendenser vi iakttagit

Figur 1. Uppbackningar (rosa), överlappningar (gult) och pauser (turkost) i det sverigesvenska och det finlandssvenska samtalet.

och presenterar här ser vi även i ett jämförbart material vi haft tillgång till, där antalet deltagare är detsamma i samtliga samtal.³

Som framgår i figur 1 är uppbackningar vanligare i det sverigesvenska än i det finlandssvenska materialet och det är inte ovanligt att ett flertal uppbackningar förekommer i en relativt kort sekvens. I det finlandssvenska samtalet är i många fall *en* uppbackning fullt tillräcklig. Kännetecknande för det sverigesvenska samtalet är att det är studenterna som uppbackar handledaren, medan det i det finlandssvenska materialet är betydligt vanligare att även handledaren bidrar med uppbackningar. I båda samtalen uppbackar deltagarna vanligtvis varandra med neutrala uttryck som *mm* eller *okej*. I det sverigesvenska materialet märks därtill uppgraderade uttryck som *absolut* eller *exakt*. De uppgraderade uppbackningarna förekommer såväl i samband med kommentarer på textinnehållet som i resonemang om själva handledningssituationen. Våra iakttagelser vad gäller uppbackningar visar att rollerna som handledare och student realiserar på lite olika sätt i det sverigesvenska och det finlandssvenska samtalet (se vidare resonemang i Nelson m.fl. 2015).

I likhet med uppbackningar är överlappningar vanligare i det sverigesvenska materialet. De allra flesta överlappningarna uppstår vid uppbackning, dvs. när samtalsdeltagare ger varandra stödsignaler som inte utgör egna turer. I båda de studerade handledningssamtalen är de flesta överlappningarna relativt korta och vi kan inte märka att överlappande tal används som en strategi för att ta över turen. Den typiska överlappningen uppstår då studenten kort uppbackar handledaren i hennes pågående tur.

I färgkartan är skillnaderna vad gäller pauser påfallande. För man över pauserna i siffror (se tabell 1 och 2) är skillnaderna minst lika uppenbara. Tabell 1 visar pausernas totala antal och längd samt fördelning i samtalen.

---

3 Det jämförbara materialet är insamlat av Jan Lindström och Jenny Nilsson.

ATT TALA VAR FÖR SIG, SAMTIDIGT ELLER INTE ALLS

Tabell 1. Pausantal, pauslängd och pausfördelning i samtalen

Plats	Sverige				Finland			
	<i>Början</i>	<i>Mitten</i>	<i>Slutet</i>	<i>Totalt</i>	<i>Början</i>	<i>Mitten</i>	<i>Slutet</i>	<i>Totalt</i>
Antal	43	43	48	134	111	94	89	294
Tid (s.)	25,3	31,5	74,6	131,4	121,5	142,7	173,5	437,7

Tabell 2. Pauser indelade enligt längd

Längd	Sverige						Finland					
	$\leq 0,5$	$0,6-1$	$1-2$	$2-5$	$5-10$	$10 >$	$\leq 0,5$	$0,6-1$	$1-2$	$2-5$	$5-10$	$10 >$
Antal	67	37	17	10	2	1	108	79	67	28	7	5
Tid (s.)	22,1	30,1	24,8	27,2	15,9	11,3	37,3	60	94,5	86,6	52,7	106,6

I tabell 2 har vi valt att göra en relativt detaljerad indelning i pauslängder för att ge en närmare insyn i spridningen av olika långa pauser. Vi gör ingen åtskillnad vad gäller pauser inom och mellan turer.

Som framgår av tabellerna finns det stora skillnader mellan de båda samtalen, både vad gäller antalet pauser och pausernas längd. Under femton sverigesvenska minuter är det tyst i totalt drygt två minuter. I det finlandssvenska samtalet utgörs så gott som hälften av samtalstiden av tystnad. Totalt sett är antalet pauser drygt dubbelt så många i det finlandssvenska som i det sverigesvenska samtalet, men antalet pauser som varar i mellan en och två sekunder är fyra gånger så många. De riktigt långa pauserna, på över tio sekunder, är fem gånger så många i det finlandssvenska handledningssamtalet. Gemensamt för båda samtalen är att pauserna är kortare i början och längre i slutet, vilket framgår av att paustiden ökar medan antalet pauser är relativt oförändrat eller till och med minskar (se Finland) genom samtalet.

Resultaten visar en klart större benägenhet till och tolerans för pauser, inte minst för långa pauser, i det finlandssvenska materialet. Tystnad behöver naturligtvis inte innebära att all verksamhet stannar upp, utan

kan t.ex. handla om att deltagarna läser i texten eller gör anteckningar, men även då torde deltagarnas tolerans för tystnad ha betydelse.

Sammanfattande exempel

För att sammanfatta och tydligare belysa hur uppbackningar (rosa), överlappningar (gult) och pauser (turkost) manifesteras i samtalen har vi valt ut två exempel, ett från varje samtal. Båda exemplen är hämtade från slutet av samtalen. En transkriptionsnyckel finns i slutet av artikeln.

I exempel 1 börjar den sverigesvenska handledaren avrunda samtalet. I sekvensen förekommer ett flertal uppbackningar. Som vi ser är det i samtliga fall studenterna som uppbackar och de använder den neutrala stödsignalen *mm*, förutom skrattet på rad 7. Under handledarens pågående tur på rad 5–6 ger den ena studenten stödsignaler vid två tillfällen, vilket resulterar i överlappningar. Det frekventa uppbackandet, ofta i överlapp, är utmärkande för det sverigesvenska handlednings-samtalet. Pauserna i exempel 1 är i snitt längre än i samtalet i sin helhet, men inte heller här är toleransen för långa pauser speciellt stor. Detta framgår tydligt på rad 13 där handledaren efter 1,7 sekunder bryter tystnaden med turtillägget *eh å så*.

Exempel 1. Sverigesvensk handledningssekvens

01	HAN:	.mt ja men precis .h men men jobba vidare på dom här eh grejerna
02		å sen så läser ni eh eh FÖRFATTARNAMN
03	STU1:	mm
04	STU2:	mm
05	HAN:	eh å känner ni att °#eh::m#° fatta inte ett dugg av
06		den här [eh] boken↑ [eh] ja vet att den är svår↑
07	STU2:	[(skrattar till)] [mm]
08	HAN:	eh så .h så kan väl ja dra: i l- i viktiga grejer
09	STU2:	mm
10	HAN:	eh om ni tycker #att [ja] eh ska göra de#
11	STU2:	[mm]
12		(1.7)
13	HAN:	eh å så
14		(2.2)
15	HAN:	mm↑ (0.6) ska vi bestämma en tid för nästa vecka
16	STU1:	ja de gör vi nu på en gång

ATT TALA VAR FÖR SIG, SAMTIDIGT ELLER INTE ALLS

Exempel 2. Finlandssvensk handledningssekvens

01	HAN:	men (0.2) ifall ja får någånå mera idéer om den här (0.4) texten så
02		kan ja ju mejla ↑dig
03	STU:	jå
04		(0.3)
05	HAN:	ja hade ju int (0.3) så lång tid att fundera nu
06	STU:	nå nå j[a]≈
07	HAN:	[m]en h
08	STU:	≈ja hann int ja tänkte att ja väntar att ja får att om de kommer eller
09	HAN:	jå (suckar)
10	STU:	å om de int kommer (0.4) °men att°
11		(3.8)
12	HAN:	°nåja°
13		(0.4)
14	STU:	mt .h ja också eller nu sen så (0.4) mt nå ja skriver
15		kan ja sen ba skicka åt dig (1.3) nå ja har lite mera h
16	HAN:	jå↑å
17		(0.3)
18	STU:	å
19		(1.4)
20	HAN:	å har du då (0.7) satt någånå datum nå du ska presentera [eller] h
21	STU:	[jå]
22	STU:	e: DAG MÅNAD
23	HAN:	m↑hm
24		(3.9)

I likhet med exempel 1 börjar handledningen i exempel 2 gå mot sitt slut och handledaren föreslår på rad 1–2 att hon kan tänkas återkomma med eventuella tilläggskommentarer per mejl.

Även om exempel 2 ger ett turkost intryck är pauserna inte påfallande långa sett till samtalet i sin helhet. En turintern paus på över en sekund eller mer, som på rad 15, leder inte nödvändigtvis till ett talarbyte eller till uppbackande stödsignaler. Deltagarna ger på så sätt varandra utrymme att slutföra sina turer i egen takt och tycks inte heller känna sig uppmanade att regelbundet skicka varandra verbala stödsignaler. En neutral uppbackning nu och då förefaller ofta vara fullt tillräckligt och i exempel 2 finns bara en studentuppbackning, *jå* på rad 3, och en handledaruppbackning, *m↑hm* på rad 23.⁴ I det finlandssvenska samtalet

⁴ Uttryck som *mm*, *jå* eller *nå* kan vara såväl uppbackningar som responser och i rad 16 är t.ex. handledarens *jå↑å* ett svar på studentens fråga *kan ja sen ba skicka åt dig* och således ingen uppbackning. I vissa fall är gränsdragningen svår, men vi vill påminna om att vi har gjort en konsekvent och enhetlig analys i såväl det sverigesvenska som

är det genomgående vanligare än i det sverigesvenska samtalet att även handledaren uppbackar.

De uppgraderade uppbackningar vi noterat, speciellt i det sverigesvenska samtalet, ingår inte i exemplen ovan. I övrigt visar exempel 1 och 2 de flesta fenomen vi iakttagit i de analyserade samtalen.

Avslutande diskussion

De handledningssamtal vi studerat äger rum i en institutionell kontext och detta påverkar interaktionen på flera sätt. Den sammanlagda effekten av hur uppbackningar, överlappningar och pauser används i samtalen ger kontinuerliga signaler om hur rollerna som student och handledare realiserar samt om hur samtalsdeltagarna orienterar sig mot den rådande asymmetrin. Dessa signaler är delvis olika i det sverigesvenska och det finlandssvenska samtalet.

Med frekventa och uppgraderade uppbackningar stöder och bekräftar de sverigesvenska studenterna handledaren i samtalet, vilket antyder att handledarens expertroll inte är alldeles självskriven. De finlandssvenska uppbackningarna är mer neutrala och färre till antalet och det verkar inte ingå i studentrollen att bekräfta handledarens expertis. Uppbackningarna sker ofta i överlapp, vilket är en av förklaringarna till det större antalet överlappningar i det sverigesvenska samtalet. Tryggvason & De Geer (2002) omnämner finländare som tystare lyssnare än de aktivt uppbackande svenska lyssnarna och våra resultat pekar i samma riktning.

Antalet pauser är klart fler och även längre i det finlandssvenska än i det sverigesvenska handledningssamtalet. Resultatet stämmer väl överens med Tryggvasons studier av svenska och finländska middagssamtal (2004, 2006), där paustoleransen var klart högre i det finländska än i det svenska materialet. Det mönster som iakttagits, att paustoleransen är högre bland finländare än bland svenskar, framträder således både i Tryggvasons middagssamtal och i de institutionella samtal vi studerat.

---

det finlandssvenska materialet. För ett vidare resonemang om uppbackningar, se Nelson m.fl. (2015).

Om samtalsdeltagarna talar var för sig, samtidigt eller inte alls bidrar till inramningen av det institutionella samtalet. I det sverigesvenska handledningssamtalet skapas en informell och tät interaktion genom korta pauser, återkommande och uppgraderade uppbackningar samt frekventa överlappningar. I det finlandssvenska samtalet skapas en formell och oforcerad interaktion genom längre pauser, neutrala uppbackningar och få överlappningar.

Med den här fallstudien och fortsatta variationspragmatiska studier av lärandesamtal vill vi utreda de ännu relativt outforskade likheterna och skillnaderna i hur vi interagerar på svenska i Sverige och i Finland.

Litteratur

- Adelswärd, Viveka 1995. Institutionella samtal – struktur, moral och rationalitet. Några synpunkter på värdet av samtalsanalys för att studera mötet mellan experter och lekmän. *Folkmålsstudier* 36. S. 109–137.
- Allwood, Jens 1982. Finns det svenska kommunikationsmönster? I: *Vad är svensk kultur? Papers in anthropological linguistics* 9. Göteborg: Göteborgs universitet. S. 1–22.
- Charles, Mirja-Liisa & Louhiala-Salminen, Leena 2007. Vems språk talas, vilken är verksamhetskulturen? Intern kommunikation och språkval i finsk-svenska fusionerade företag. I: O. Kangas & H. Kangasharju (red.), *Ordens makt och maktens ord*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland. S. 416–447.
- Clyne, Michael (red.) 1992. *Pluricentric languages. Differing norms in different nations*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- Green-Vänttinen, Maria 2001. *Lyssnaren i fokus. En samtalsanalytisk studie i uppbackningar*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Hayashi, Makoto 2013. Turn allocation and turn sharing. I: J. Sidnell & T. Stivers, (red.), *The Handbook of Conversation Analysis*. Chichester: Wiley-Blackwell. S. 167–190.
- Henricson, Sofie, Nelson, Marie, Wide, Camilla, Norrby, Catrin, Nilsson, Jenny & Lindström, Jan 2015. You and I in Sweden-Swedish and Finland-Swedish supervision meetings. I: R. Muhr & D. Marley (red.), *Pluricentric languages worldwide and pluricentric theory*. Frankfurt/Wien: Peter Lang. S. 127–139.
- Jefferson, Gail 1989. Preliminary notes on a possible metric which provides for a "standard maximum" silence of approximately one second in conversation. I: D. Roger & P. Bull (red.), *Conversation: An interdisciplinary perspective*. Clevedon/Philadelphia: Multilingual Matters. S. 166–196.

- Jefferson, Gail 2004. A sketch of some orderly aspects of overlap in natural conversation (1975). I: G. H. Lerner (red.), *Conversation Analysis. Studies from the first generation*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. S. 43–59.
- Kangasharju, Helena 2007. Interaktion och inflytande. Finländare och svenskar vid mötesbordet. I: O. Kangas & H. Kangasharju (red.), *Ordens makt och maktens ord*. Helsingfors: Svenska litteratursällskapet i Finland. S. 341–377.
- Lehtonen, Jaakko & Sajavaara, Kari 1985. The silent Finn. I: D. Tannen & M. Saviile-Troike (red.), *Perspectives on silence*. Norwood, New Jersey: Ablex Publishing Corporation. S. 193–201.
- Linell, Per & Gustavsson, Lennart 1987. *Initiativ och respons. Om dialogens dynamik, dominans och koherens*. Linköping: Universitetet i Linköping.
- Nakane, Ikuko 2012. Silence. I: C. B. Paulston, S. F. Kiesling & E. S. Rangel (red.), *The handbook of intercultural discourse and communication*. Hoboken/New Jersey: Wiley-Blackwell. S. 158–179.
- Nelson, Marie, Henricson, Sofie, Norrby, Catrin, Wide, Camilla, Lindström, Jan & Nilsson, Jenny 2015. Att dela språk men inte samtalsmönster: återkoppling i sverigesvenska och finlandssvenska handledningssamtal. I: *Folkmålsstudier* 53. S. 141–166.
- Norrby, Catrin, Wide, Camilla, Nilsson, Jenny & Lindström, Jan 2015a. Address and interpersonal relationships in Finland-Swedish and Sweden-Swedish service encounters. I: C. Norrby & C. Wide (red.), *Address Practice as Social Action*. Basingstoke: Palgrave Macmillan. 75–96.
- Norrby, Catrin, Wide, Camilla, Lindström, Jan & Nilsson, Jenny 2015b. Interpersonal relationships in medical consultations. Comparing Sweden Swedish and Finland Swedish Address Practices. *Journal of Pragmatics* 84. 121–138.
- Norrby, Catrin, Wide, Camilla, Lindström, Jan & Nilsson, Jenny 2014. Finns det nationella svenska kommunikationsmönster? Tilltal i läkare-patientsamtal i Sverige och Finland. I: J. Lindström m.fl. (red.), *Svenskans beskrivning* 33. Helsingfors: Finska, finskugriska och nordiska institutionen. S. 343–352.
- O’Keeffe, Anne & Adolphs, Svenja 2008. Response tokens in British and Irish discourse. I: K. P. Schneider & A. Barron (red.), *Variational Pragmatics. A focus on regional varieties in pluricentric languages*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. S. 69–98.
- Reuter, Mikael 1992. Swedish as a pluricentric language. I: M. Clyne (red.), *Pluricentric languages. Differing norms in different nations*. Berlin/New York: Mouton de Gruyter. S. 101–116.
- Saari, Mirja 1995. ”Jo, nu kunde vi festa nog”. Synpunkter på svenskt språkbruk i Sverige och Finland. *Folkmålsstudier* 36. S. 75–108.
- Saviile-Troike, Muriel 1985. The place of silence in an integrated theory of communication. I: D. Tannen & M. Saviile-Troike (red.), *Perspectives on silence*. Norwood, New Jersey: Ablex Publishing Corporation. S. 3–18.

- Schneider, Klaus P. & Barron, Anne 2008. Where pragmatics and dialectology meet. Introducing variational pragmatics. I: K. P. Schneider & A. Barron (red.), *Variational Pragmatics. A focus on regional varieties in pluricentric languages*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. S. 1–32.
- Tannen, Deborah 1985. Silence: Anything but. I: D. Tannen & M. Saville-Troike (red.), *Perspectives on silence*. Norwood, New Jersey: Ablex Publishing Corporation. S. 93–111.
- Tannen, Deborah 1984. *Conversational style: Analyzing talk among friends*. Norwood, New Jersey: Ablex Publishing Corporation.
- Tottie, Gunnel 1991. Conversational style in British and American English: The case of backchannels. I: K. Aijmer & B. Altenberg (red.), *English corpus linguistics*. London: Longman. S. 254–271.
- Tryggvason, Marja-Terttu 2006. Communicative behavior in family conversation: Comparison of amount of talk in Finnish, SwedishFinnish, and Swedish families. *Journal of Pragmatics* 38. S. 1795–1810.
- Tryggvason, Marja-Terttu 2004. Comparison of topic organization in Finnish, Swedish-Finnish, and Swedish family discourse. *Discourse Processes* 37 (3). S. 225–248.
- Tryggvason, Marja-Terttu & De Geer, Boel 2002. Eliciting talk as language socialization in Finnish, Swedish-Finnish and Swedish families: A look at syntactic structures. *Multilingua* 21 (4). S. 345–369.
- Wide, Camilla denna volym. Kommunikativa skillnader mellan sverigesvenskt och finlandssvenskt språkbruk.

Transkriptionsnyckel

(0.2)	Paus mätt i tiondels sekunder
[mm]	Överlappande tal
#mm#	Sägs med knarr i rösten
°mm°	Sägs med lägre volym än det omgivande talet
↑	Stigande intonation
ja:	Förlängt ljud
.ja	Sägs under inandning
.h	Hörbar inandning
h	Hörbar utandning
javi-	Hörbart avbrott
mt	Smackljud
(skratt)	Kommentar
≈	Turen fortsätter på en annan rad
NAMN	Anonymiserat ord